

Створення електронного атласу природоохоронної тематики – складне науково-технічне та виробниче завдання. Першим етапом є розроблення концепції та структури із врахуванням специфіки використання майбутнього атласу у певній сфері науково-виробничої діяльності. Важливою особливістю електронних атласів є можливість підтримання актуальності наведеної в них інформації із порівняно невеликими затратами.

Порівняно із вітчизняними розробками, зарубіжні атласи характеризуються значною варіативністю способів подання інформації, більшою інтерактивністю, великим масивом наведених даних, у тому числі як текстових так і мультимедійних, проте часто матеріал є більш оглядовим та представленим у дрібнішому масштабі.

Список використаних джерел:

1. Богданець В. А. Електронні атласи: минуле та сьогодення / В. А. Богданець, І. П. Ковальчук // Часопис картографії. – 2014. – Вип. 11. – С. 194-216.
2. Екологічний атлас Львівщини. За редакцією Б. М. Матолича. – Львів, 2007. – 68 с.
3. Електронна версія «Національного Атласу України». Електронний ресурс. Режим доступу: <http://wdc.org.ua/atlas/>
4. Картоведение: Учебник для вузов / А. М. Берлянт, А. В. Востокова, В. И. Кравцова и др.; Под. ред. А. М. Берлянта. – М.: Аспект-Пресс, 2003. – 477 с.
5. Руденко Л. Г. Национальный атлас Украины. Концепция и пути ее реализации / Л. Г. Руденко, А. И. Бочковская, Т. И. Козаченко, Г. О. Пархоменко, В. П. Разов – К.: Институт географии НАН Украины, 2001. – 45 с.
6. Сваткова Т. Г. Атласная картография: Учебное пособие / Т. Г. Сваткова. – М.: Аспект Пресс, 2002. – 203 с.
7. Dniester River Basin Environmental Atlas. – 2012. – Електронний ресурс. Режим доступу: <http://dniester.grida.no/ru/about-project/dniester-env-atlas>
8. NSW Atlas. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://www.atlas.nsw.gov.au/public/nsw/home/map/national-parks.html>
9. Tirol Atlas Електронний ресурс. Режим доступу: <http://tirolatlas.uibk.ac.at/>
10. World Atlas of Biodiversity: earth's living resources in the 21st century / Groombridge B., Jenkins M. D., UNEP-WCMC, 2002. – <https://archive.org/details/worldatlasofbiod02groo>

Супрун Ю.Г.

студентка,

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

РЕГІОНАЛЬНІ СУСПІЛЬНОГЕОГРАФІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ЯК ДЕТЕРМІНАНТА ПЕРЕБІГУ ВИБОРЧОГО ПРОЦЕСУ

Регіональна специфіка голосування є важливою та актуальною темою для вивчення в суспільній географії. Насамперед це пов'язано з тим, що електоральні дослідження в Україні є відносно новим міждисциплінарним напрямком, теоретико-методологічна база якого лише формується, а більшість робіт і напрацювань стосуються перш за все загальнодержавного рівня. Суспільно-географічні дослідження на регіональному та локальному рівні в перспективі можуть стати досить ґрунтовною базою для практичної діяльності,

пов'язаної з організаційним та аналітичним забезпеченням виборчого процесу в межах окремих виборчих округів чи адміністративно-територіальних одиниць.

Спираючись на основний метод електоральної географії – порівняння результатів виборів – можна досить легко і точно окреслити основні тенденції в результатах волевиявлення громадян на певній території. Однак, щоб зрозуміти основні закономірності прояву цих тенденцій, стало виражені відмінності і особливості електорального простору та мотиви електоральної поведінки населення, потрібно виділити основні детермінанти, що визначають вектор електорального процесу на території виборчого округу. Такими детермінантами на регіональному та локальному рівнях виступають соціоекономічні, демографічні, етнокультурні та ментальні фактори. По-перше, вони зумовлюють формування своєрідної політичної культури, регіональної ідентичності та електоральної свідомості виборця. По-друге, визначають особливості перебігу виборчого процесу та відіграють важливу роль у виборі специфіки проведення виборчої кампанії в одномандатних мажоритарних округах. Саме останнє твердження, на мою думку, заслуговує на додаткову увагу, оскільки в більшості наукових доробків та статей суспільно географічні чинники розглядаються виключно як передумова формування електоральних преференцій без врахування їх не менш значимого впливу власне на середовище, в якому відбувається волевиявлення.

Суспільно географічні характеристики території виборчого округу доцільно брати до уваги на більшості етапів виборчого процесу (призначення виборів, утворення виборчих округів та дільниць, проведення передвиборчої агітації, голосування). З практичної точки зору володіння об'єктивною інформацією про соціально-економічну, культурну, демогеографічну ситуацію у виборчому окрузі дозволяє:

- спрогнозувати імовірну модель поведінки виборців та скоригувати процес формування електорального вибору;
- спрогнозувати рівень абсентеїзму;
- підвищити ефективність застосування виборчих технологій та отримати бажані і заздалегідь прораховані результати;

Розглянемо деякі приклади.

Етап утворення виборчих округів та дільниць. Критеріями виділення меж виборчих округів обов'язково є такі демографічні та суспільно-географічні показники, як кількість громадян, що проживають на території округу, кількість зареєстрованих виборців, густота населення та іноді навіть природно-географічні бар'єри. Відносна однорідність цих характеристик на всіх територіях забезпечує дотримання принципу рівного виборчого права [1]. Якщо виконанню наведених вимог не приділяється достатньо уваги, підвищується імовірність фальсифікацій та можуть виникати передумови для застосування технологій маніпуляції з межами виборчих округів (непропорційна нарізка, джеррімендеринг тощо).

Проведення передвиборчої агітації. Практика виборчих кампаній підтверджує положення про те, що виборчий марафон виграє не той, у кого більше грошей, а той у кого більше знань стосовно факторів, які впливають на поведінку людей у процесі виборчої кампанії та, звичайно, професійної майстерності у використанні цих знань задля забезпечення перемоги [2].

Особлива увага до соціально-демографічних характеристик виборців (вік, освіта, сфера зайнятості, рівень життя, рівень доступу до соціальних благ)

потрібна під час розробки стратегії виборчої кампанії, складання електорального паспорту округу, вибору цільової аудиторії впливу під час агітаційної кампанії та вибору методів і технологій впливу на громадян (наприклад, методи «від дверей до дверей», адресної розсилки, «телефонного втілення», географічне прицілювання, демографічне прицілювання і т.д. [3]).

Важливу роль відіграє інфраструктурний чинник, що впливає на можливості проведення агітаційних виїздів (фізична транспортна доступність, затрати часу), обумовлює затрати матеріальних, технічних та людських ресурсів, спрямованих на охоплення всієї території округу.

Голосування та його результати. Відмінності регіонів за природно-кліматичним і сировинним ресурсом; співвідношенням частки промислового і сільськогосподарського виробництва; рівнем соціально-економічного розвитку; кількістю, щільністю, демографічним і соціально-професійним складом населення; розподілом населення по типах населених пунктів; рівнем зайнятості населення; етнічним складом населення; наявністю і дієвістю політичних партій і рухів, профспілкових об'єднань, релігійних об'єднань різних конфесій; політичними орієнтаціями і рівнем соціально-політичної активності різних груп населення впливають на:

- рівень електоральної активності населення.
- діапазон політичного вибору населення.
- персоналізацію електорального вибору населення.

На голосування та безпосередньо його результати суттєво впливають три типи факторів – демографічні (вік, стать, приналежність до певного покоління, гендерні); соціально-економічні (приналежність до певної соціальної групи, соціальна мобільність, економічна кон'юнктура); соціально-культурні (віросповідання, етнічна приналежність, освіта, тип культури) [3]. Вони певною мірою визначають основні тенденції електоральної поведінки:

- вищу електоральну активність чоловіків;
- залежність активності виборців від рівня їхньої освіти: освічені громадяни демонструють вищий ступінь політичної участі у виборчому процесі;
- виборча активність громадян зазнає впливу таких чинників як сімейний стан або членство в певних організаціях;
- погляди й переваги жінок консервативніші, ніж чоловіків;
- заміжні, непрацюючі жінки часто дотримуються політичних установок своїх чоловіків;
- молодь деякою мірою тяжіє до радикалізму й охоче віддає свої голоси тим, хто обіцяє швидкі зміни. Її виборчі орієнтації розходяться з орієнтаціями більшості суспільства, а рівень активності відносно невисокий;
- люди літнього віку тяжіють до лівих партій [4].

Також вченими прослідковується чіткий зв'язок між рівнем абсентеїзму на виборах та господарськими характеристиками території, якісним складом населення та соціально-економічним рівнем його розвитку і добробуту. Виділення соціально-економічних та соціально-культурних характеристик населення, як от: соціальний статус, стать, вік, характер трудової діяльності й матеріальний рівень, умови життя, тип політичної культури тощо дає змогу встановити масштаби впливу окремих політичних суб'єктів на такі елементи електорату, врахувати, хто саме утворює основну частину групи абсентеїстів [5]. Наприклад, за дослідженнями українського науковця А.Романюка, існує

закономірність у прояві виборчої активності між жителями сільської місцевості та урбанізованих територій. Явка останніх зазвичай нижча, навіть за кращих умов перебігу процесу голосування (незначна віддаленість виборчих дільниць, сприятливіші погодні умови і т.д.) [6]. Рівень неучасті в голосуванні значно вищий серед людей із низьким соціально-економічним статусом. На це впливає притаманний цій групі нижчий рівень освіти, відсутність «пізнавального досвіду», необхідного для розуміння складних державних справ [3].

Таким чином, як бачимо, низка суспільно географічних характеристик регіону мають специфічний вплив не лише на формування концепцій електоральної поведінки, але і створюють нові умови в середовищі її вияву, що виступає додатковими факторами впливу на перебіг виборчого процесу. Дана тема стосується сучасного розвитку суспільства в умовах демократичної трансформації, однак поки що є недостатньо вивченою. Підвищення дослідницького інтересу до даної проблематики сприятиме актуалізації знань у даній сфері та їх ефективному застосуванню на практиці проведення виборчих кампаній та прогнозування результатів волевиявлення громадян.

Список використаних джерел:

1. Франція: аналіз виборчого законодавства в контексті дотримання загальнодемократичних стандартів і прав людини [Електронний ресурс]. – 2012. – Режим доступу до ресурсу: <http://donklass.com/2010-03-15-15-40-59/109-analiz-zakonodatelstva-raznyx-stran/595-franczya-analz-viborchogo-zakonodavstva-v-kontekst-dotrimannya-zagalnodemokraticnix-standartv--prav-lyudini.html>
2. Шведа Ю. Р. Партії та вибори: енциклопедичний словник [Електронний ресурс] / Ю. Р. Шведа – Режим доступу до ресурсу: http://www.lnu.edu.ua/faculty/Phil/slovyk_shveda/a.htm
3. Технологія виборчої кампанії [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://sr.ksu.edu.ua/component/content/article/32-osnovipolytol/775-texnologya-viborcho-kampan-.html>
4. Юрій М. Ф. Політологія у питаннях і відповідях: навч. посібник / М. Ф. Юрій. – Київ, 2007.
5. Ковров В. Ф. Теоретико-методологический анализ электорального поведения: социологический аспект: монография / В. Ф. Ковров. – М.: Издательство «Палеотип», 2007. – 188 с.
6. Романюк А. С. Електоральна карта Львівщини у міжрегіональному зрізі / А. С. Романюк, Л. С. Скочиляс та ін. – Львів: ЦПД, 2010. – 168 с.